

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 321/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen henkilökohtaisen konkurssin mahdollistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ville Tavion /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 321/2016 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä huolehtiakseen siitä, että ylivelkaantuneet ihmiset saadaan nykyistä paremmin töihin ja yrittämään ja että henkilökohtainen konkurssi tulee mahdolliseksi Suomessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Konkurssilain (120/2004) mukaan konkurssi ei vapauta velallista vastaamasta niistä veloista, joille konkurssissa ei ole kertynyt täyttä suoritusta. Tämä koskee niin yhtiöitä kuin luonnollisia henkilöitä, joskaan ensin mainittujen osalta säännöksellä ei ole juurikaan käytännön merkitystä, koska yhtiö yleensä purkaantuu konkurssissa. Luonnollinen henkilö voi vapautua veloistaan yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa menettelyssä. Jos henkilö ei hakeudu velkajärjestelyyn, velka vanhentuu lopullisesti yleensä 15 vuoden kuluttua ulosotto-perusteen antamisesta.

Velkajärjestelyn normaalikesto lyhennettiin 1 päivänä elokuuta 2010 voimaan tulleella lailla (632/2010) viidestä vuodesta kolmeen vuoteen, mikä nopeutti velallisten taloudellisen tilanteen korjaamista. Lainmuutoksen tavoitteena oli edesauttaa ja nopeuttaa ylivelkaantuneiden henkilöiden palaamista takaisin yhteiskuntaan aktiivisiksi toimijoiksi.

Henkilökohtaisen veloista vapauttavan konkurssin mahdollisuutta on pohdittu useissa selvityksissä. Mainita voidaan Henkilökohtainen velkavastuu ja insolvenssimenettelyt (Pauliine Koskelo, oikeusministeriö 2004:16), Velkavastuusta vapautuminen – vaikutukset rahoitusmarkkinoihin (Jussi Kuittinen – Jussi Nikkinen – Petri Sahlström, KTM 13/2004) sekä Maksukyvyttömyysjärjestelmien kehittämistarpeiden arvioiminen (oikeusministeriö 2004:20).

Henkilökohtaiseen konkurssiin liittyy vaikeita ongelmia. Kansalaisten yhdenvertaisuus ensinnäkin edellyttää, ettei henkilökohtaista konkurssia voitaisi varata yksinomaan yrittäjävelallisille. Kaikkia kansalaisia koskeva veloista vapauttava konkurssi todennäköisesti vaikuttaisi rahoituksen hintaan ja ehtoihin rahoituksen saantia heikentävästi, millä puolestaan olisi haitallisia seurauksia muun muassa yritystoiminnan käynnistämisen kannalta. Mikään maksukyvyttömyysjärjestelmä ei voi merkitä vapautumista panttivastuusta. Omaisuus, jota ei voida käyttää sen velan suorittamiseksi, jonka vakuudeksi se on annettu, ei enää kelpaa pantiksi. Yleensä yrittäjä joutuu antamaan pantiksi omaisuuttaan, jolloin velkoja saa ottaa saatavansa panttiomaisuudesta.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 321/2016 vp

Henkilökohtaiseen konkurssiin sisältyy lisäksi seuraavia vaikeita kysymyksiä: millä edellytyksillä tällaiseen konkurssiin voi päästä, voiko tällaiseen konkurssiin päästä toistamiseen, voiko tällainen konkurssi koskea myös yksityishenkilön saatavia, esimerkiksi elatusapuvelkaa, kuka vastaa tällaisen konkurssin kustannuksista jne.? Voidaan myös kysyä, kuinka hyväksyttävänä pidetään järjestelmää, jossa velallinen vapautuu veloistaan käyttämättä lainkaan ansaintakykyään velkojensa hyväksi. Ani harvalla velallisella on sanottavasti muuta kuin panttina olevaa omaisuutta maksukyvyttömyystilanteessa. Näin ollen etuoikeudettomat velkojat menettäisivät saatavansa kokonaan ja myös siinä tapauksessa, että velallinen ansaitsisi hyvin konkurssin jälkeen tai saisi nopeasti konkurssin jälkeen huomattavan varallisuuden lisäyksen.

Ylivelkaantuneiden yrittäjävelallisten pääsyä uuteen velattomaan alkuun voidaan edistää muilla keinoin kuin säätämällä henkilökohtaisesta konkurssista. Vuoden 2015 alusta yksityisten elinkeinon- ja ammatinharjoittajien mahdollisuutta päästä velkajärjestelyyn parannettiin siten, että velkajärjestelyssä voidaan tietyin edellytyksin järjestellä myös elinkeinotoiminnasta johtuvaa velkaa yritystoimintaa lopettamatta. Tarkoituksena on välttää konkurssi ja mahdollistaa elinkel-poisen yritystoiminnan jatkaminen.

Hallitus pitää tärkeänä sitä, että konkurssin kokeneet yrittäjät pääsevät uuteen alkuun. Samoin tärkeää on turhien konkurssien estäminen ja mahdollisuudet saneerata elinkel-poinen yritystoiminta. Hallitus on viime vuosina kehittänyt yrittäjien neuvontapalveluja, jotta erityisesti vaikeuksiin joutuneet pienet yritykset saisivat asiantuntevaa apua talousvaikeuksien kohdatessa.

Oikeusministeriö on asettanut työryhmän tarkastelemaan konkurssilainsäädäntöön tarvittavia muutoksia. Työryhmä aloittaa työnsä tämän vuoden syksyllä. Tarkoituksena on muun muassa kehittää konkurssilainsäädäntöä entistä tehokkaammaksi ja mahdollistaa konkurssipesien selvittäminen entistä joutuisammin.

Helsingissä 17.6.2016

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström